

The European Union's IPA Programme

INSPIRATION – Spatial Data Infrastructure in the Western Balkans

**Reference N°: 2011/281-381
Project Identification No.
EuropeAid/130907/C/SER/Multi**

INSPIRATION: National report BOSNIA AND HERZEGOVINA (Act. 1.3)

This project is
funded by the
European Union

A project implemented by
GFA Consulting Group GmbH / con terra /
Umweltbundesamt / GDI Gisdata

December, 2013.

Your contact persons within
GFA Consulting Group GmbH are

Fritz Kroiss (Team Leader)
Conrad Graf Hoyos (Project Director)

**INSPIRATION – Spatial Data Infrastructure
in the Western Balkans
EuropeAid/130907/C/SER/Multi**

INSPIRATION National report BOSNIA AND HERZEGOVINA (Act. 1.3)

Author: Slobodanka Ključanin

Disclaimer

The content of this publication is the sole responsibility of Slobodanka Ključanin and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

GFA Consulting Group GmbH
Eulenkrogstraße 82
D-22359 Hamburg, Germany
Phone: +49 (40) 6 03 06 – 175; Fax: +49 (40) 6 03 06 – 179
E-Mail: Conrad.hoyos@gfa-group.de

This project is funded by the European Union
A project implemented by GFA Consulting Group GmbH / conterra / Umweltbundesamt / GDI Gisdata
Publisher for the consortium: GDI Gisdata, Zagreb
Zagreb, December 2013.

The European Union's IPA Programme

INSPIRATION – Spatial Data Infrastructure in the Western Balkans

**Reference N°: 2011/281-381
Project Identification No.
EuropeAid/130907/C/SER/Multi**

INSPIRATION: National report BOSNIA AND HERZEGOVINA- -District Brcko-

This project is
funded by the
European Union

A project implemented by
GFA Consulting Group GmbH / conterra /
Umweltbundesamt / GDI Gisdata

December, 2013.

Your contact persons within
GFA Consulting Group GmbH are

Fritz Kroiss (Team Leader)
Conrad Graf Hoyos (Project Director)

**INSPIRATION – Spatial Data Infrastructure
in the Western Balkans
EuropeAid/130907/C/SER/Multi**

INSPIRATION National report BOSNIA AND HERZEGOVINA (Act. 1.3) -District Brcko-

Author: Slobodanka Ključanin

Disclaimer

The content of this publication is the sole responsibility of Slobodanka Ključanin and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

GFA Consulting Group GmbH
Eulenkrogstraße 82
D-22359 Hamburg, Germany
Phone: +49 (40) 6 03 06 – 175; Fax: +49 (40) 6 03 06 – 179
E-Mail: Conrad.hoyos@gfa-group.de

This project is funded by the European Union
A project implemented by GFA Consulting Group GmbH / conterra / Umweltbundesamt / GDI Gisdata
Publisher for the consortium: GDI Gisdata, Zagreb
Zagreb, December 2013.

Sadržaj:

1. Izvršni sažetak	6
2. Projektni zadatak i uvod	7
2.1 Projektni zadatak	7
2.2 Cilj, kontekst i dizajn	8
2.2.1 Uvod	9
3. Metodologija izrade izvještaja	11
4. Rezultati izvještaja.....	12
5. Detaljni prikaz implementacije IPP-a u Brčko Distriktu.....	13
5.1 Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.....	13
5.1.1 Zakonodavni okvir Distrikta Brčko	14
5.1.1.1 Aktualni propisi koji uređuju IPP	15
5.1.1.2 Aktualni propisi koji uređuju način prikupljanja i obrade prostornih podataka.....	15
5.1.1.3 Propisi koji uređuju pristup informacijama javnog sektora (PSI).....	15
5.2 Organizacija i koordinacija uspostave IPP-a.....	15
5.2.1 Brčko distrikt.....	15
6. Tehnička implementacija IPP-a	17
6.1 Podaci.....	17
6.2 Zaključak.....	17
7. Preporuke za daljnji razvoj u smjeru IPP-a u Brčko distriktu	19
7.1 Zakonodavstvo.....	19
7.2 Koordinacija i organizacija	19
7.3 Tehnička implementacija IPP-a.....	19
8. LITERATURA.....	20

1. Izvršni sažetak

Izveštaj o statusu implementaciji infrastrukture prostornih podataka (IPP) pisan je na razini države (odvojeno za entitete i Brčko distrikt). Na temelju detaljne analize IPP zakonodavstva, institucionalnih okvira i tehničke implementacije date su preporuke za daljnje poboljšanje provedbe IPP-a u Bosni i Hercegovini.

Za izveštaj je odgovorna doc.dr. Slobodanka Ključanin, uz pomoć konzorcija IPA projekta 2010 INSPIRATION – Infrastruktura prostornih podataka za zapadni Balkan¹. Također, važnu su ulogu imale u izradi izveštaja su imale i institucije iz Federacije BiH i Republike Srpske, koje su svojim odgovorima na postavljena pitanja, te razgovorima i diskusijom znatno utjecale na sadržaj ovog izveštaja.

Može se reći da je vidljiva potreba za izmjenama postojećeg zakonodavstva (tamo gdje to nije urađeno), u skladu s potrebama pojedinog entiteta i zajednice. Također je vidljiva potreba za konkretnom politikom financiranja proizvodnje i distribucije prostornih podataka, iako već postoje određeni modeli financiranja, koji se mogu primijeniti na implementaciju IPP-a u BiH. Razvojem računalnih tehnologija, sve većom primjenom geoinformacijskih sistema u praksi i goprostornih informacija, javlja se jača potreba za isporukom ili preuzimanjem podataka, koje se prikupljaju, čuvaju i održavaju u različitim institucijama. Također je uloženo mnogo truda i sredstava da se podaci daju za masovni uvid i donekle za preuzimanje podataka (preglednici i geoportali). Ovdje treba naglasiti rezultate spomenutih napora u uspostavi servisa GNSS mreža u entitetskim geodetskim upravama (Uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove Federacije BiH (FGU) i Republička uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove Republike Srpske (RGU RS)), kao i stvaranje zakonskog okvira za uspostavu i implementaciju IPP-a u Republici Srpskoj, te geoportala koji omogućava prikupljanje i distribuciju podataka. Uspostava i implementacija IPP-a u Federaciji BiH i Brčko distriktu podrazumijeva u prvom redu donošenje novih i izmjenu starih zakonskih propisa, te uspostavu nužnih servisa i geoportala.

Jasno je da treba napraviti još mnogo toga, i da je put koji predstoji naporan, ali to ne smije obeshrabriti institucije, već trebaju ostati realistične i pragmatične u svojim naporima na izgradnji IPP-a.

---

¹ GFA Consulting Group, con terra, GDi GISDATA, Federalni ured za okoliš Republike Austrije

2. Projektni zadatak i uvod

2.1 Projektni zadatak

Projektni zadatak podrazumijeva istraživanje na razini države i piše se na nacionalnom jeziku/jezicima. Potrebno je dati detaljan opis implementacije IPPa, a na temelju analize dati ocjenu prema referentnim vrijednostima:

1. Detaljan opis implementacije IPP, na temelju okvirne analize IPP zakonodavstva (aktivnost 1.1)
  - 1.1 Zakonodavstvo (pregled nacionalnih propisa vezano za provedbu NIPP-a, uključujući sporazume za dijeljenje podataka)
    - 1.1.1 Opis pravnog okvira (ključni elementi, opseg)
      1. SDI/GI zakoni
      2. Pregled politike donošenja propisa u području pristupa informacijama javnog sektora (PSI)
      3. Pregled politike i propisi o slobodi pristupa informacijama
      4. Pravna zaštita podataka informacionog sistema pravima intelektualnog vlasništva
      5. Ograničavanje pristupa geoinformacijama i pravne zaštite privatnosti
    - 1.1.2 Opis postojećih licenciranja okvira / podataka sporazumima o razmjeni
    - 1.1.3 Kratak pregled modela financiranja za NIPP-a i politici cijena za prostorne informacije
  - 1.2 Organizacija i koordinacija
    - 1.2.1 Identifikacija i opis tijela NIPP-a i institucionalni okvir u zemlji
      1. Kratak opis organizacijske strukture
      2. Procjena razine operativnosti institucionalnog okvira
    - 1.2.2 Opis strategije i planova (ključni elementi) za provedbu NIPPa
  - 1.3 Tehnička implementacija NIPP-a (pregled dostupne mrežne usluge, prostornih podataka i metapodataka)
    - 1.3.1 Dostupnost digitalnih podataka (INSPIRE teme ili popis tema definiranih nacionalnim propisima)
      1. Geodetski referentni sistemi i projekcije u korištenju
      2. Procedure za kvalitetu podataka
      3. Interoperabilnost (standardi koji se koriste)
      4. Jezik
    - 1.3.2 Metapodaci
      1. Dostupnost metapodataka

2. Dostupnost i korištenje kataloga

3. Interoperabilnost

4. Jezik

1.3.3 Mrežni servisi

1. Kratak opis geoportala

2. Dostupne lokacijske usluge

3. Dostupne usluge pregledavanja

4. Dostupne usluge preuzimanja

5. Interoperabilnost

2. Preporuke za budući razvoj u pravcu NIPP-a, koji pruža dodanu vrijednost za društvo

2.1 Usklađivanje nacionalnih propisa sa zahtjevima INSPIRE direktive i potpisivanje sporazuma o međusobnom dijeljenju podataka

2.2 Koordinacija i organizacija

1. Prilagodba institucionalnog ustrojstva kako bi se osigurala spremnost za provedbu INSPIRE budućnosti i upoznati gospodarske i društvene potrebe

2. Zahtjevi za inicijalizaciju ili poboljšanja strategije NIPP-a kako bi se osigurala pravovremena provedba i operacionalizacija NIPP-a

2.3 Tehnička NIPP Implementacija

1. Poboljšanje dostupnosti prostornih podataka i metapodataka (npr. pojednostavljenjem pružanje usluga mreže)

2.2 Cilj, kontekst i dizajn

Realnost trenutka, podrazumijeva prije svega činjenicu da je Bosna i Hercegovina država vrlo složenog uređenja, jer se sastoji od dva entiteta – Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta. Federacija se sastoji od 10 kantona, od kojih svaki ima svoj ustav i može donositi vlastite zakone, što znatno usložnjava procese donošenja jedinstvenih propisa za uspostavu i implementaciju infrastrukture prostornih podataka na razini Federacije BiH. Brčko distrikt također nema odgovarajućih propisa koji nalažu uspostavljanje infrastrukture prostornih podataka.

S druge strane Republika Srpska je uspostavila i implementira (od početka 2012.) infrastrukturu prostornih podataka, koja je zasnovana na Strateškoj studiji razvoja GIS-a RGU RS i Zakonu o premjeru i katastru Republike Srpske.

Sagledavajući postavljeni cilj i sveukupni kontekst u kojem se izvještaj izrađuje, mora se reći da je on prilagođen trenutku i da predstavlja proširen izvještaj o IPP-u koji sadrži slijedeće glavne dijelove:

1. detaljni opis situacije oko uspostave i implementacije IPP-a u Bosni i Hercegovini (sa podpoglavljima prema administrativnom uređenju – entiteti i Brčko distrikt) temeljen na

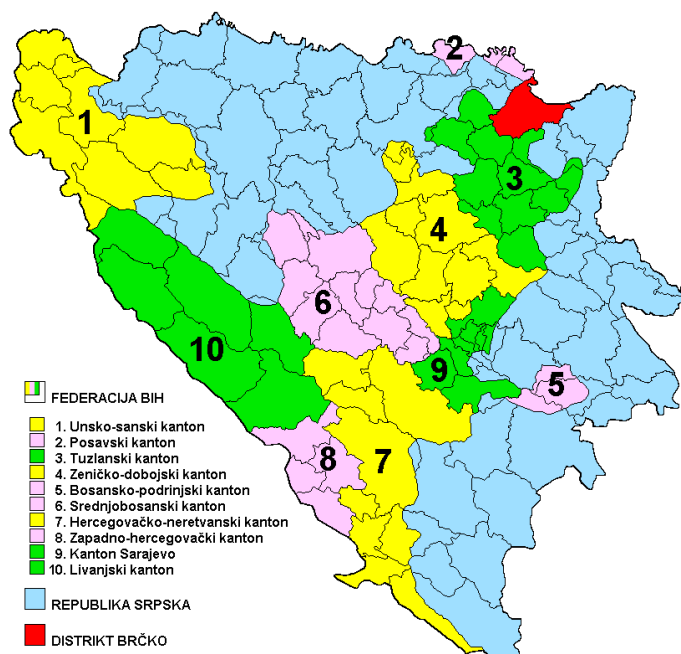

regionalnoj analizi zakonodavnog okvira IPP-a koja sadrži prilog pod nazivom *National Country Profile* u kojem su dani odgovori Federacije BiH i Republike Srpske na upitnik izrađen prema predlošku za izvještavanje država članica INSPIRE direktive (Table of Concordance – ToC) i prikaz aktivnosti na izgradnji IPP-a u Bosni i Hercegovini, te brojnim drugim izvorima i

2. preporuke za daljnje aktivnosti (zakonodavne, institucionalne i tehničke) na izgradnji IPP-a, koji će osigurati dodatne vrijednosti za zajednicu, ponovno organizirane u tri cjeline, kao i u prvom dijelu izvještaja.

2.2.1 Uvod

Bosna i Hercegovina (BiH) se nalazi u jugoistočnom dijelu Europe, smještena na zapadu Balkanskog poluotoka (Slika 1.). Graniči sa Republikom Hrvatskom, Republikom Srbijom i Crnom Gorom. Prema međunarodnim procjenama iz 2006-te godine Bosna i Hercegovina ima 4.498.976. stanovnika.

Slika 1. Bosna i Hercegovina: Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko distrikt

Ukupna površina zemlje je 51.209,2 km², od tog 51.197 km² je kopno, a 12,2 km² je površina mora. Za registraciju parcela i izradu kartografsko-topografskih podloga zadužene su entitetske uprave (Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske (RGU RS), Uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Federacije BiH (FGU)) i javni registar Brčko distrikta.

Svrha ovog nacionalog izvještaja je da pruži pregled aktualnih propisa koji uređuju IPP u BiH, s naglaskom na samu implementaciju IPP-a, a u slučaju ako IPP nije uspostavljen na korake koji se čine u tom pravcu. Na osnovu tog pregleda treba dati odgovarajuću analizu

i dati određene preporuke za daljnje korake u uspostavi/implementaciji propisa i tehničkoj implementaciji.

U tu svrhu je urađen upitnik koji se ugleda na sadržaj Pete Regionalne studije o katastru i infrastrukturi prostornih podataka (Bačić i Poslončec-Petrić, 2012.) i pitanja koja su bila neophodna za dobivanje što više informacija o stanju u BiH. Upitnik je poslužio kao osnova za razgovor s osobljem institucija koje se bave prikupljanjem, obradom, čuvanjem i distribuiranjem prostornih podataka.

Upitnik sadrži 39 pitanja koja su podjeljena u 8 poglavlja i to:

1. Organizacije i koordinacija uspostave IPP-a
2. Prostorni podaci koji se čuvaju u instituciji
3. Financiranje institucije za potrebe prikupljanja i održavanja prostornih podataka
4. Elektronički informacijski servisi – mrežni servisi
5. Status topografskih karata
6. Pravni okvir sistema zemljišne administracije i infrastrukture prostornih podataka
7. Ključni registri² – baze podataka
8. Vaše preporuke³ vezane za uspostavu/implementaciju IPP.

Posao na izradi izvještaja obavljen je internetskom i usmenom komunikacijom. Ovom prilikom iskreno se zahvaljujem osobama s kojima sam surađivala i koji su pomogli da ovaj Nacionalni izvještaj bude što potpuniji.

---

² Ključni registri obuhvaćaju u svojem najužem izdanju podatke o fizičkim i pravnim osobama te nekretninama i objektima na njima.

³ preporuke koje **bi trebalo** odmah ili što prije implementirati, preporuke koje **bi bilo poželjno** implementirati i preporuke koje **bi bilo dobro uzeti u obzir** u budućim razmatranjima vezanim za uspostavu IPP-a.

3. Metodologija izrade izvještaja

Izrada izvještaja temelji se na prikupljanju informacija iz različitih vrsta izvora, njihovoj obradi i analizi te sintezi stečenih spoznaja.

Korišteni su:

- službeni dokumenti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
- službeni dokumenti Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske (RGU RS),
- službeni dokumenti Uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Federacije Bosne i Hercegovine (FGU)
- službeni dokumenti Javnog registra Brčko distrikta
- službeni dokumenti drugih tijela javne vlasti u Federaciji BiH i RS,
- studije i izvještaji koji su izrađeni za potrebe EU.

Pri izradi izvještaja obavljani su razgovori sa više službenika FGU i RGU RS, Federalnog ministarstva za prostorno uređenje, Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo, Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, zaposlenika Građevinskog fakulteta – odsjek Geodezija i stručnjaka iz prakse koji se bave prostornim informacijama i infrastrukturu prostornih podataka (IPP):

1. *direktor FGU*
2. *pomoćnik direktora FGU zadužen za Sektor za geoinformatiku*
3. *stručni suradnici FGU u Sektoru za geoinformatiku*
4. *pomoćnik direktora RGU RS*
5. *stručni savjetnik za geodetske poslove direktora RGU RS*
6. *pomoćnik direktora Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo - Sektora za katastar komunalnih uređaja*
7. *pomoćnik direktora Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo – Sektor za GIS*
8. *zamjenica ministra Federalnog ministarstva prostornog uređenja*
9. *stručni suradnici u Federalnom ministarstvu prostornog uređenja*
10. *zaposlenici Građevinskog fakulteta - odsjek Geodezija – Univerziteta u Sarajevu*
11. *direktor privatne kompanije GAUSS i dr.*

Korištene su sugestije za dopunu prezentiranog draft-izvještaja predstavnika subjekata IPP-a iz RS i institucija koje se bave prikupljanjem, obradom, čuvanjem i distribucije prostornih podataka u FBiH, koji su bili prisutni na nacionalnoj radionici u okviru projekta INSPIRATION, 16.05.2013. – Hotel Ero – Mostar.

Prikupljene informacije su sistematizirane, uspoređene i analizirane te predstavljene u izvještaju. Ako su izvori ili dokumenti ponudili različite informacije, predmetno je naznačeno uz navođenje izvora. Komentari i mišljenja konzultanta po pojedinom pitanju ili stvari jasno su naznačeni u izvještaju.

4. Rezultati izvještaja

Pored sveobuhvatnog pregleda zakonodavnog, institucionalnog i tehničkog okvira uspostave i implementacije IPP-a u Bosni i Hercegovini (u Republici Srpskoj i aktualni propisi koji definiraju i tretiraju pojedine skupove prostornih podataka u FBiH i Brčko distriktu), rezultati izvještaja sadržani su u poglavlju 7. Preporuke za daljnji razvoj u smjeru IPP-a koje će osigurati dodanu vrijednost za zajednicu strukturirane u tri okvira, zakonodavni, institucionalni i tehnički, što odgovara i strukturi cijelog izvještaja.

Preporuke u poglavlju 7. su kategorizirane u tri skupine:

- preporuke koje **bi trebalo** odmah ili što prije implementirati,
- preporuke koje **bi bilo poželjno** implementirati i
- preporuke koje **bi bilo dobro uzeti u obzir** u budućim razmatranjima vezanim za uspostavu NIPP-a.

5. Detaljni prikaz implementacije IPP-a u Brčko Distriktu

Infrastruktura prostornih podataka (IPP) (*Spatial Data Infrastructure - SDI*), može se definirati kao produkt međusobno povezanih baza prostornih podataka, ali i kao sveobuhvatni proces stvaranja pretpostavki za upravljanje prostornim podacima. Jedna od osnovnih pretpostavki ovog procesa jeste postojanje odgovarajućeg zakonodavnog okvira. Kakvo je trenutno stanje u tom polju, na teritoriju Bosne i Hercegovine – Brčko distriktu, bit će govora u narednim poglavljima.

5.1 Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine

Prema Ustavu BiH, ustavima Federacije BiH⁴ i Republike Srpske, te Arbitražnoj odluci o Brčko distriktu, nadležnosti za upravljanje prostorom i prostornim podacima u nadležnosti su dva entiteta i Brčko distrikta. Entitetskim zakonima su određeni institucionalni okviri upravljanja prostornim podacima. Činjenica, da pored državne razine vlasti postoje još dvije entitetske jedinice koje imaju različitu strukturu vlasti (Federacija BiH i Republika Srpska) i Brčko distrikt, znatno otežava usuglašavanje stavova oko procesa izgradnje NIPP-a, kao i zakona koji bi ga trebali poduprijeti.

S druge strane, zaključivanje međunarodnih sporazuma (kako multilateralnih, tako i bilateralnih) kao i dužnosti koje proizlaze iz potpisanih međunarodnih konvencija i sporazuma u nadležnosti su države BiH, ali njihovo provođenje se automatski prenosi u nadležnost entiteta. Tako npr. *Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine* prema Članu 9. Zakona o Ministarstvima i drugim upravnim organima Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07) ima nadležnost koordinacije međunarodne ekonomske pomoći BiH (izuzev dijela koji se odnosi na pomoć Evropske unije). Ministarstvo je nadležno i za obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti BiH koji se odnose na definiranje politike, osnovnih principa, koordiniranje djelatnosti i usklađivanje planova entitetskih tijela vlasti i institucija na međunarodnom planu u područjima zaštita okoline, razvoja i korištenja prirodnih resursa. A *Ministarstvo civilnih poslova BiH* je nadležno, između ostalog, i za poslove koordiniranja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranja strategije na međunarodnom planu u područjima: zdravstva i socijalne zaštite, penzija, nauke i obrazovanja, rada i zapošljavanja, kulture i sporta, geodetskim, geološkim i meteorološkim poslovima.

Kako se iz priloženog vidi u Bosni i Hercegovini je vrlo složen sistem upravljanja, a samim tim i vrlo složen sistem donošenja odgovarajućih zakonskih akata, koji međusobno mogu, ali ne moraju, biti usuglašeni. Stoga će se u daljnjem tekstu razdvajati Zakonodavstvo Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta, kako bi se dobio cjelovit uvid u

---

⁴ Federacija BiH ima deset kantona /županija, od kojih svaki ima svoj ustav.

postojeći zakonodavni okvir i propise koji uređuju područje infrastrukture prostornih podataka.

Ipak, prije samog pregleda aktualnih propisa prema entitetskom principu, treba izdvojiti zakone koji se primjenjuju na razini države, kao npr. *Zakon o autorskom i srodnim pravima (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 63/10.)* i *Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini (Sl.glasnik BiH, br. 28/00, 45/06, 102/09, 48/11)*.

Zakon o autorskim i srodnim pravima pored ostalog obrađuje i zaštitu autorskog prava nad kartografskim, fotografskim i djelima proizvedenim postupkom sličnim fotografskom, te prezentacije naučne, obrazovne ili tehničke prirode (tehničke skice, planovi, grafikoni, formulari, ekspertize, nalazi vještaka, prezentacije u plastičnom obliku i druga djela iste prirode) (Član 4.). U područje ostvarivanja svojih autorskih i srodnih prava spadaju i baze podataka⁵.

Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini u II poglavlju obrađuje pristup i ograničenje pristupa informacijama. Tako u članu 4. kaže: „Svaka fizička i pravna osoba ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnoga tijela, a svako javno tijelo ima odgovarajuću obvezu objaviti takve informacije. Ovo pravo pristupa podliježe samo formalnim radnjama i ograničenjima kako je utvrđeno u ovom zakonu.“ U članu 5. utvrđuje izuzeća od slobodnog pristupa informacijama.

5.1.1 Zakonodavni okvir Distrikta Brčko

Odjel za javni registar distrikta Brčko obavlja geodetske poslove za potrebe organa javne uprave, institucija Distrikta, fizičkih i pravnih osoba. Pod geodetskim poslovima se podrazumijeva praćenje i usmjeravanje poslova službene geodezije i geodetskih poslova za posebne potrebe, poslovi premjera, uspostavljanje i održavanje katastra nekretnina, poslovi katastarskog premjera, provođenje promjena na održavanju katastra zemljišta, uspostavljanje i održavanje katastra komunalnih uređaja, uspostavljanje i održavanje katastra kućnih brojeva, ulica, trgova, cesta, naselja i prostornih jedinica, uspostavljanje i vođenje geodetskog informacijskog sistema, imenovanja, praćenja rada i razriješena ovlaštenog geodeta, provođenje upravnog i stručnog nadzora nad ovlaštenim geodetima, davanje stručnih objašnjenja i mišljenja za primjenu propisa u okviru radova službene geodezije, ostvarivanje tuzemne i strane suradnje i suradnje s privatnim sektorom u okviru radova službene geodezije. Odjel obavlja i druge geodetske poslove sukladno zakonu.

Drugi odjel po važnosti prema svom djelovanju u distriktu Brčko je Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove – koji je nadležan za pripremu i provođenje dokumenata prostornog planiranja od značaja za Distrikt.

---

⁵ Pod bazom podataka (u ovom Zakonu) smatraju se zbirke samostalnih djela, podataka ili druge građe u bilo kakvom obliku koja je sistematski i metodički sređena i pojedinačno dostupna na elektronski ili drugi način.

5.1.1.1 Aktualni propisi koji uređuju IPP

Ne postoje propisi koji uređuju infrastrukturu prostornih podataka, ali postoje drugi propisi koji uređuju načine prikupljanja i obrade prostornih podataka.

5.1.1.2 Aktualni propisi koji uređuju način prikupljanja i obrade prostornih podataka

Niže su nabrojani aktualni zakoni:

1. Zakon o premjeru i katastru nekretnina. U članu 42. ovog zakona govori se o geodetskom informacijskom sistemu, koji osigurava na automatiziran način prikupljanje, obradu, korištenje i distribuciju prostornih podataka. U slijedećem članu (član 43.) – govori se o načinu čuvanja, korištenja i distribucije prostornih podataka.
2. Zakon o prostornom planiranju. U članu 43. ovog zakona govori se o informacijskom sistemu Distrikta tj. „Poslove dizajniranja, kreiranja i upravljanja jedinstvenim geografsko-informacijskim sistemom (u daljnjem tekstu: GIS) Vlade vodi Odjel za javni registar, i to su poslovi od posebnog interesa za Vladu. Jedinstveni GIS sistem Vlade je sistem koji je sastavljen od GIS podсистema koji se nalaze u Vladi Brčko distrikta BiH i koji zajedno predstavljaju jednu kompleksnu cjelinu. ... Prikupljanje, evidentiranje, sistematiziranje, obradu i distribuciju podataka o prostoru Distrikta, koji se odnose na dokumentaciju prostornog planiranja, za upravljanje, uređenje i korištenje građevinskog zemljišta, za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, a koji će biti kreiran i organiziran kao GIS podsystem, vodi Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove.”

Dalje, u članu 44. – ovaj Zakon govori o podacima koji čine jedinstvenu GIS bazu podataka. U članu 45. govori se o načinu postupanja s podacima, tj. Vlada na prijedlog Odijela donosi Pravilnik o utvrđivanju vrste i opsega podataka i informacija koje prikuplja, evidentira, sistematizira, razmjenjuje i distribuira Odjel za javni registar.

5.1.1.3 Propisi koji uređuju pristup informacijama javnog sektora (PSI)

Primjenjuje se Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH.

5.2 Organizacija i koordinacija uspostave IPP-a

U distriktu Brčko ne postoji zakonski okvir za implementaciju IPP-a, a također, ne postoje ni organizacije ni koordinacijsko tijelo za uspostavu IPP-a.

5.2.1 Brčko distrikt

U Brčko distriktu, također nedostaju brojni propisi koji bi se primjenili na uspostavu IPP-a, kao na primjer modeli podataka koji bi bili u skladu sa INSPIRE direktivom. Također nisu

poznati ni sporazumi koji uvjetuju razmjenu podataka među sektorima javne. Stoga javna uprava Brčko distrikta treba da donese odgovarajuće propise koji bi obavezali uspostavljanje i održavanje informacijskog sistema koji bi mogao prerasti u IPP.

6. Tehnička implementacija IPP-a

Da bi institucija omogućila servisiranje podacima koje posjeduje, ona mora posjedovati kompletnu i specificiranu bazu podataka, koju će biti u stanju redovno ažurirati. Također mora biti u stanju održavati informacijski servis i pružati potporu korisnicima.

Dakle, razvoj i implementacija elektroničkih informacijskih servisa za javnost prezentiraju na određen način razinu razvijenosti svake institucije (Bačić i Poslončec-Petrić, 2012.).

6.1 Podaci

Geoprostorni podaci najčešće se prikupljaju geodetskim metodama, koje se dijele na primarne⁶ i sekundarne⁷, te preuzimanjem podataka iz postojećih numeričkih⁸ i digitalnih izvora, i kombinacijom navedenih metoda. Uviđajući značaj geoprostornih podataka (prvenstveno katastarskih), čuvanih u bazama podataka, za osiguranje efikasnijeg rada institucija i za uklapanje u standard Europske Unije (prvenstveno INSPIRE directive), geodetske uprave entiteta su pokrenule odgovarajuće korake ka formiranju baza podataka o katastru (u Federaciji BiH – BPKN, u Republici Srpskoj – GIS RGU, Brčko distriktu – GIS javnog registra).

6.2 Zaključak

U Bosni i Hercegovini se implementiraju različiti projekti u oblasti registracije zemljišta i administracije, što rezultira velikim brojem geoprostornih podataka. Ti geoprostorni podaci se čuvaju u različitim institucijama (ministarstvima i upravama na različitim razinama, agencijama, zavodima, institutima i dr.), što čini složenim pristup informacijama i dobivanje kompletnih i specifičnim informacija za određeno područje. Jedna od mogućnosti povezivanja institucija i samim tim informacija koje posjeduju, jeste korištenje europskih iskustava u stvaranju zajedničkog zakonskog i tehničkog okvira za integraciju

---

⁶ Geodetska izmjera, aerofotogrametrijska metoda i metoda globalnog pozicioniranja satelita (GPS)

⁷ Kartografski izvori - vektorizacija analognih planova i karata pomoću digitajzera, digitalizacija (skeniranje) i vektorizacija analognih planova i karata (od polovine 2012. – do danas, u Federaciji BiH je skenirano 30% kartografskih proizvoda, a vektorizirano 1%; u Republici Srpskoj je prevedeno u digitalni format oko 3% katastarskih planova, oko 80% podataka Adresnog registra i 100% Registra prostornih jedinica), satelitski snimci (npr. Kanton Sarajevo nabavlja sistematski satelitske snimke – 2001., 2004., 2006., a 2008. je nabavio digitalni ortofoto(DOF) snimak za područje Kantona; Federacija BiH 100% pokrivena DOF-ovima iz 2007. u mjerilu 1:5000; u toku je projekt koji se financira iz sredstava Fonda IPA 2008. godine Europske Komisije, a izvodi u suradnji s Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Distriktom Brčko, Republičkom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske i FGU. Temeljni zadatak ovog projekta je izrada digitalnih orto-foto karata na osnovu aerofotogrametrijskih snimaka i digitalnog modela reljefa za cijelo područje Bosne i Hercegovine u 1:2500 – gradovi i 1:5000 - vangradska područja; U sklopu premjera, u Republici Srpskoj, u općini Šipovo, Han Pijesak, Bileća i Čajniče izrađen je DOF za područje ovih općina - poslovi su izvođeni u periodu 2007.-2011. godine.)

⁸ Preuzimanje postojećih (originalnih) podataka izmjere i održavanja katastra

podataka. Iz pregleda web portala i servisa koji su dostupni korisnicima - može se reći da njih Brčko distrikt nema.

7. Preporuke za daljnji razvoj u smjeru IPP-a u Brčko distriktu

Kako je Brčko distriktu situacija slična onoj u Federaciji BiH, sve preporuke koje važe za Federaciju važe i za Brčko distrikt:

7.1 Zakonodavstvo

Prvi korak koji **bi trebalo odmah** učiniti jeste izrada Studije o IPP-u i uspostavljanje zakonodavnog okvira IPP-a, u kojoj bi učestvovali organi uprave na svim razinama Federacije, kao budući učesnici u implementaciji IPP-a. Dakle, **trebalo bi što prije donijeti** Zakon o IPP-u ili ugraditi poglavlje i novi Zakon o premjeru i katastru nekretnina, koji bi definirao tijela i subjekte IPP-a, kao i model financiranja IPP-a.

7.2 Koordinacija i organizacija

Kako još uvijek nema Strategije o IPP-u za Federaciju BiH, kao ni zakonodavnog okvira, a evidentno je da nema zajedničkog stava o tome tko bi bio nosioc implementacije IPP-a u FBiH, **trebalo bi što prije** da se definira institucija koja bi bila koordinator u svim aktivnostima za uspostavljanje i implementiranje IPP-a u Federaciji. Također bi **trebalo što prije** da se potpiše što više sporazuma o razmjeni prostornih podataka između institucija koje će biti učesnice u budućem IPP-u Federacije.

7.3 Tehnička implementacija IPP-a

Tehnička implementacija podrazumijeva stvaranje zakonskog okvira za implementaciju IPP-a, osnivanje tijela IPP-a, Strategije o IPP-u, te konačno implementaciju IPP-a uz konstantnu koordinaciju svih učesnika. Kako od svega nabrojanog u Federaciji BiH ne postoji ništa, neophodno je da se u realizaciju navedenog krene **odmah ili u što prije**

8. LITERATURA

Bačić, Ž., Poslončec-Petrić, V. (2012.). 5-ta Regionalna studija o katastru i infrastrukturi prostornih podataka. Uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Federacije BiH i Republička geodetska uprava Republike Srpske.

Greenberg, J. (2001). A Quantitative Categorical Analysis of Metadata Elements in Image Applicable Metadata Schemas. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 52 (11): 917-914.

Internet izvori:

URL11: <http://www.nj3.org/TR/nisa-regs#id2604831> (26.04.2013)

